

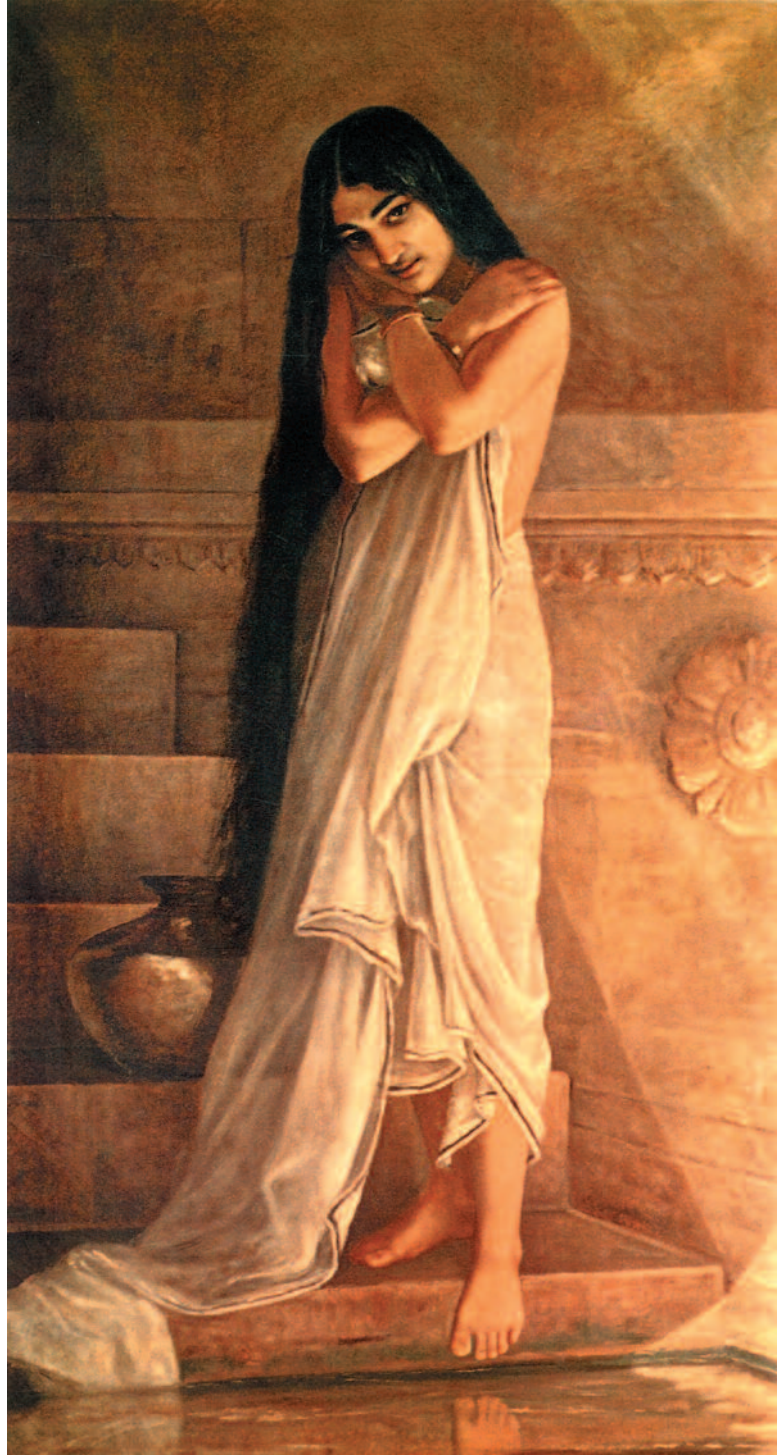
'ನನ್ನ ನೆನಪಾದರೂ ನಿನಗೆಲ್ಲಿತ್ತು ರವಿ? ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯೆ ನನಗೆಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಾನ?' ಎಂದಳು ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು. ನಾನವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು ತುಟಿಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣೀರೊರಿಸಿ 'ಪತ್ನಿ, ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರ ನಡುವೆಯಿದ್ದೆ ನಿಜ. ಪ್ರೀತಿಯ ಸೋದರಮಾವನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಬಿಡದೆ ಕಾಡಿದ ಒಂದೇ ನೆನಪೆಂದರೆ ನಿನ್ನದು. ಆದರೆ ಈ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ದಿನಾ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಿಸಿದೆ.

'ನನ್ನ ಬದುಕು ಈ ಖಾಲಿ ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ. ನಾನೊಬ್ಬ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಕಲಾಕಾರನಾದರೂ, ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ನಾನು ಒಂಟಿಯೇ. ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡವಳು, ನನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಪ್ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟವಳು ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಸುಗಂಧಾ' ಎನ್ನುತ್ತ ಅವಳನ್ನಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಸಿದೆ. ಬಹುದಿನಗಳ ನಂತರದ ನಮ್ಮ ಮಿಲನ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿ ನೀಡಿತು.

ನನ್ನ ಸಂತೋಷ ಬಹುದಿನ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಉಮಾಂಬಾಳ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ನಾನೂ, ರಾಜಾ ಜರ್ಜರಿತರಾಗಿ ಹೋದೆವು. ತಕ್ಷಣವೇ ಕಿಳಿಮಾನೂರಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಗೋದವರ್ಮ, ಮಂಗಳ ಅನಾಥರಂತೆ ಗೋಳಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಯಾರು ಇಲ್ಲದ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ನಡೆದ ಸಾವುಗಳಿಂದ ಅವರು ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಊರು ತಲುಪಿ ಎರಡು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಪುರತಾರ್ಥಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದಳು. 'ಇದೇನು ಪುರು? ಅಮ್ಮ ಸತ್ತ ವಿಚಾರ ನಿನಗೆ ಈಗ ತಿಳಿಯಿತೆ?' ಎಂದೆ.

'ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಹಿರಿಯರು ಆ ದಿನ ಬಂದುಹೋದರು' ಎಂದಳು. ನನಗೆ ಈ ಅರ್ಥಹೀನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. ಅದನ್ನೇ ಅಂಧಕಂಠೆ ಅನುಸರಿಸುವ ಅವಳ ಮೇಲೂ ಕೂಡಾ ಅಮ್ಮನ ಅಪರಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪುರತಾರ್ಥಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. 'ಪುರು, ಅಪ್ಪ ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್ನಾದರೂ ನೀನು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೆ? ನಾನು ನನ್ನ ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಇಲ್ಲಿ ಅಲೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನೀನು ಹೊರಬೇಕು'.

'ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ನಿಮ್ಮಮ್ಮ ಹೋಗಿ ಇದ್ದರೇನು? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ ಅಲ್ಲವೆ ಕಿಳಿಮಾನೂರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು? ಅವರಿಗೊಂದು ಶಾಸನ, ನನಗೊಂದು ಶಾಸನವೇ? ನಮ್ಮ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದು ಅಸಾಧ್ಯ. ನಾನು ಮಾವೇಲಿಕರಾಗಿ ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ನಿಮಗೆಂದು ಬರಬೇಕೆನ್ನಿಸುವುದೋ ಆಗ ಬಂದು, ನನ್ನನ್ನೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ, ಗೋದವರ್ಮ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ' ಎಂದಳು ಪುರು.

ನಾನು ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸುವಂತೆ ಅಂಗಲಾಚಲಿಲ್ಲ. 'ಸರಿ, ನಿನ್ನಿಷ್ಟ. ಆದರೆ ರಾಮವರ್ಮನೊಬ್ಬನನ್ನಾದರೂ ಕಿಳಿಮಾನೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗು'. 'ಏಕೆ ಅವನನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯ ಚಿತ್ರಗಾರನಾಗಿಸುತ್ತೀರಾ?' 'ಇಲ್ಲ, ಈ ನೊಂದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜ ಮೊಮ್ಮಗ

ಒಟ್ಟಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಸಂಸ್ಕೃತ, ವೇದಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ.' ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು ಪುರು 'ಆಗಬಹುದು, ರಾಮವರ್ಮನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಬಾರದು.' (ಸತೇಷ)